

اداره مرکزی :
 آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
 معارف امینلکی یانده کی دائرة
 استانبول بوروسی :
 استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نومروده
 دائرة مخصوصه

حیات

حیات دایم حیات ... دنیا راهلر حیات قاتالم ... !
 - نیجه -

نسخه سی هبرده ۱۰ غرورده .
 سه لکی پوسته ایله ۵ لیرا .
 (اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)
 ایونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
 مراجعت ایدیلیر .
 یازی ایشلریک مرجعی آنقره مرکزیدر .

۲ نجی جلد

آنقره ، ۷ تموز ، ۱۹۲۷

صافی : ۳۲

غازی استانبول کیتدی

کچن برشته آتشی بکلمه آنقره سا کنلرینک « ارغور اولسون » آرازه سی ایچنده غازی آنقره ده استانبول کیتدی .
 موقناده اولسه ، آنقره سا کنلرینه غازیله آریلمی آغیر کلیبور . استانبولده بولونانلرده بر ذات هرکس قلمده مس
 ایتدیکنی آیه قیجی سوریدی : « یاشا ، بزی جوق زمانه اولدیمیز » بدی . تیره نه بوبوک رئیس جمهورک « الله الصمار لادو »
 خطابی آراسنده یاراسه یاراسه اوزاقلاشوب غائب اولوب هرکس روچنده بر بوشلوه مس ایتدی . تسبیحه دنلرک هینده
 آنقره نك معنوی هاداسنده بوبوک برشی اکسپلمه سی واردی .
 برکت و برسیه ، اوقادار نه غازی بی اولدیه استانبوللیر جوق عقلی سونجلیتی آنقره ده کیلرک روچلرینده سربت ایتدیله .
 بوقیضا آریلیفک مراتنی آزالناه بودر .

— آنقره ، ۳۰ حزیران ، ۱۹۲۷ —

حیات

ایکی سنه دوریه

۹۲۷ سنه سی ، برتلونک دوغومک یوزنجی نیوتونک اولومک ایکی یوزنجی سنه سیر .

فرانسه ، مشهور کیمیا عالمی مارسله ن برتلونک
 دوغومک یوزنجی سنه دوریه سنی تسعید ایچون
 حاضر لانیور . بوتون جهان علم عالمک اشتراک
 ایده جکی بونوع علمی تظاهرلر بروطنی نه قدار
 یوکسه لیر . . . بر عالمک ، بر بوبوک آدامک
 خاطر لریخی یاد ایتدیره بونوع مراسم اوکوست
 قونک پک ایی تقدیر ایتدیکی کچی اک بوبوک
 عبادتدر . انسان بونوع مراسم ایچنده خیالاً
 یاشادیغی زمان بیله یوکسه ملک هیجانی دویار .
 موسیو نیمیل بورهل « نووه لیتیره » ده
 چیقان بر مقاله سنده ایچنده یاشادیغی سنه نك یالکیز
 برتلونک دوغومک یوزنجی سنه سی دکل ، عینی
 زمانده نیوتونک وفاتک ایکی یوزنجی سنه
 دوریه سی اولدیغی ده خاطر لاتیور . دیمک که
 (۹۲۷) تاریخی ایکی بوبوک عالمی بردفعه داها
 بزه خاطر لاتمق فرصتی ویریور . بوبوک بر
 آدمک خاطر سنی یاد ایتک قدار هیچ برشی
 وجدانی تصفیه ایله مکه ، انسانه قوت و عزیم
 ویرمکه خدمت ایده مز . بوبوک آدمک زمانک
 مفکوره سنی صاقلار . ده ادا و غروسی بر ملتک و بوتون
 بشریتک غایه سی اونلرده کوزو کور . هر دورده
 بوبوک آدم لایموت عد ایدیلش ، علی العاده
 فانیلردن فرقلی کورولمشدر . چونکه اونلر
 اولدکدن صوکراده انسان کتله لرینه مؤثر اولمقده
 دوام ایدرلر . ده موقراسی حقنده فکریمز نه اولورسه
 اولسون ، انسانیتی علی الاطلاق کتله دکل ، اونلری
 ایسته دیکی یزه سور و کله یوب کوتورهن ، اوکلرینه
 عظیم برافق آجان بوبوک عالمک ، داهیلر تمثیل
 ایدرلر ، بونلر درکه اعتیادلری میزی ، معیشت
 طریز میزی ، حتی اعتقادلری میزی تعین ایلرلر .
 بر نیوتون ، بر برتلو عالم نمودجی حقنده
 بزه بر فکر ویریر . بو فکر یوکسه ک تحصیل
 مؤسسه لرینک ، بالخاصه دارالفنون تدریساتنک
 هدفی اراشه ایدر . اونک ایچوندرکه بو ایکی
 بوبوک عالمک حیات و اثری اوزرنده دوشونمک
 بزم ایچون چوق قائده لیدر .
 نیوتونک ریاضیه ده ، فیزیکده کی کشفیاتی ،
 زمانک علمنه علاوه ایتدیکی معلومات اوقادار
 اهمیتلی ، اوقادار چوقدر که بو آنجق معظم بر
 اثرله آکلایلا بیلیر . فقط بو خصوصده کی بوبوک
 خدمتی نه اولورسه اولسون ، نیوتونی ابدی یاپان
 اونک بولدیغی « جاذبه عمومی » قانونیدر .
 کوکده کی اجرامک حرکتلری تا ایلک کلدانی
 چوبانندن اعتباراً بوتون انسانلری حیرته سوق
 ایدهن بر سردی . یاواش یاواش سیاره لرک حرکتلری
 دهایی آکلایلمغه باشلانیدی . قوپه رنیک ، کپلر ،
 غالیله سایه سنده منظومه شمسیه حقنده اولدجه
 دوغرو فکر لر الده ایدیله بیلیدی . بو کار غماً اجرامک
 حرکتی ایضاح ایدیلش دکلدی ، بو حرکتک
 سبیینه بر « سر » حالنده قالیوردی . نیوتون

ادبی و تاریخی تدقیق‌له یولایاجق اثرلردن

بعضی مجموعه لره دائر

هرجه و عرصه سنده تورک تاریخک بوکونه قادارتبی شویله دورسون، نبعلرینک بیله لایقيله ثبت ایدیللمش اولدینی برمتعارفه در . بو عرصده اوزون سوز سوبله مک ایستهم . بینه بیان و ایضاحه حاجت یوقدرکه فرنکلرک « مورخ » صفتی و بر دکلری آداملرک قدرتمده برمتبحرمزده حالاموجودده کیلدر . تاریخک ماده لرینی بر اثره موفیقيله قویایلمک ایچون بویوک بر ترکیب و انشا مهارتنه ، وقعه لری خصوصی بر صورتده تبع ایتمک لیاقتنه ، تخمینلرنده ، تقدیرلرنده نافذ و پک دقتی بر تنقید خصلتنه مالک اولقی ایجاب ایدر . قانونه ، حقوقه ، فن حربه ، اقتصادی و مالی خصوصلره ، سیاسی واداری تشکیلاته ، اجنبی لسانلرینه ، « لسانیات » ده نیلن علمه ، جوغرافیایه ، سوسیولوژییه .. دائر اساسی وقوف صاحبی اولقی جدی بر مورخ ایچون ایلمک شرطلدر . هیچ بر شیئه قیرماقی ، و بینه هیچ بر شیئه طرفدارلق ایتمه مک کی مسلکی بر اخلاقه ، بر « impartialité » بیطرفلق مالک اولقی و حادثه لری تعاقبلرینه ، یکدیگریله اولان مناسبتلرینه کوره صیرالامق ، یعنی حادثه لری « L'art de grouper » کومه کومه آیریق صنعتی نه واقف اولقی پک بویوک برایش در .

معلوم اولدینی اوزره تاریخک منبعلری شفاهی و اثرلر ، عنعنه لرله بر بنا و یا مزارک اوزرینه محکوک کتابلر ، طاق ظفرلر ، سکه لر ، براتلر ، فرمانلر ، « خاطرات » لر ، مخبریه عائد یازیلر ، غزتلر ... در . آوروپالی بر متبعک : « روایتلر تاریخه منبع اولقدن جیقییور . طور اقلرک آلتندن چیقاریلان آیده لر آغزلرینی آچوب بزه تاریخ ایچون اک صحیح وقوتلی حقیقلری افشا ایدیورلر » دیدیکنی بو معرضده اونوتمامالی یز . تورک ماضیسنی قاپلایان آسیا ، آوروپا ، آفریقا طور اقلری ایسه - اساس اعتباریله - حالا ثورتولو دورویور . بومعظم ایشی استقباله بر اققدن باشقا چاره من یوق . بوکون ایچون یابایله جکمز شیلر کتبخانه لرده کی تبعلردن عبارت قالمده در . ادبی و تاریخی تدقیقلر ایچون مثلاً استانبولده آل سورولمه مش واصل اولقی ایچون چالیشیلان غایه یی ، بو اوغورده کی مساعی تاریخی طلبه سنه خاطر لاتارق اونلرک حس و اراده سنی ده تربیه ایتمک مجبوردر . بجه یوکسک تدریس اتمزده یاپیلاجق انقلاب بالخاصه بونقطه لرده آرانمالیدر .

محمد امین

عالم ایچون ثروت انسانیتیه خدمت ایتدیکنی کورمکدر دیدی . بر عالمک معنویاتی اوکره نمک ایسته یورمیسکز بر تلونک شو فکر لرینی او قویوکز : « بن کندم ایچون ، وطم ایچون ، انسانیت ایچون اک ائی عد ایتدیکم حرکتی دائما تحقق ایتدیرمک چالیشدم . هیچ بر زمان حیاتم ایچون محدود بر غایه دوشوندم ، هیچ بر زمان معین بر موقعه ایره رک ، معین بر ثروته مالک اولارق راحت ایتمکی ، یا خود بایاغی حظوظات آرقاسنده قوشمنی ایسته مه دم ، بوتون بونلری انسان حیاتی ایچون پک عادی آرزولر عدا ایتدم .. انسان مفکوره سی بویله تلقی اولوناجق بر سعادتک چوق فوقنده در . »

ایشته هر بویوک ادام حیاتی بویله تلقی ایدر . بسیط روحلرک سعادت عد ایتدیکنی راحتدن قاچار ، او ؛ راحتی ده ، سعادتیه ابداعلرده ، یاراتمالرده آرار .

دارالفنونک هدف لرندن بری ده هیچ شبهه یوق که قابل اولدینی نسبتده کنجلیکه بر نیوتونک ، بر برتلونک معنویتنی آشیلا مقدر . بردارالفنون کرسیسندن اختصاص دائره سنده ویریه جک معلومات ؛ بو کنیش کولتور ارزوسنی او یاندیرماز ، بویله بر معنویات و حس تولید ایتمزسه کنجلرده حقیقی علم محبتی او یاندیریلماز . بر مدرس و معلم یالکز عالملرک کشف ایتدکلری معلوماتی کنجلرک دماغنه صوقان برواسطه دن عبارت قالدقجه وظیفه سنی یاپمش اولاماز . مدرس و معلم کنجلرک کوروشلرینی کنیشله تن ، اونلرک اوکته ترقی افقنی آچان ، اوافقک جاذبه سنی قوتله آشیلا یه رق اونلری قوشدیراییله جک قابلیت کتیره ن مرشدلدر . بر فن فا کولته سی فرض ایدیگز که درس لرنده ساده جه معین قانونلری اوکره تیور ، فقط عمومیتله مثبت علم و اونک واصل اولدینی نتایج حقنده دوشوندورمه یور ، بویوک علم آملرنده کی ذهنیتی ، اخلاقی آشیلامایور ، بویله بر فا کولته نک قرون وسطا مدرسه سندن فرقی ساده جه ویردیکی معلوماتده در ، فقط روح دکیشمش دکدر . عالم ساده جه دوشونن دکل ، بر غایه یی ایسته یی ، و اونک آرقاسنده قوتله قوشمق املنی دو یاندیر . بر مدرس و معلم علمک واصل اولدینی نتیجه یی ،

نیجه نیجه اثرلر وارددر . بونلرک اک مهملرندن بر قسمی ایسه « مجموعه » لردر . بومجموعه لر شونک بونک ، حتی بعضاً طاینمش آداملرک ، ادیبلرک ، شاعرلرک ، عالملرک قلمه آلدقلری - اکثریا مختلف ، حتی بر برینی طونماز یازیلری محتوی - اثرلردر . استانبول کتبخانه لری علمی و اعتنالی بر تصنیفه تابع طوتولادن بومجموعه لر مجهول بر رخزینه اولارق قالمق ضرورتنده در . تبع مرافیلیسی کنجلرمزه و علی العموم تاریخله ، ادبیاتله اشتغال ایدن قارلرله بر خدمت اولقی ، دها دوغروسی بونلر حقنده بر فکر ویرمک اوزره آله کچن بومجموعه لرک بعضیلرندن شو مقاله مده لایق تعیین بحث ایده جکم :

(۱) نور عثمانیه کتبخانه سنده [۴۹۰۴] نومرو یله مقید و محفوظ بویوک مجموعه ؛ مذهب و نفیسدر . مع الاسف جلدی و شیرازه سی ییبرامشدر . [۹۴۰] تاریخنده قلمه آلمشدر . اهمیتی « عوامی تصوف ادبیاتی » نه دائر مهم بر منبع اولوشیدر . بر چوق خلق شاعرینک ، از جمله یونس و قایغوسز کی آداملرک نیجه نیجه منظومه لرندن باشقا سید نسیمی نک مشهور « تو یوغ » لرینی ده محتویدر . معلوم اولدینی اوزره پک مهم بر ادبی شخصیت اولان « یونس » ک مطبوع دیوانی باشند باشه یاکلیشدر . یازما نسخه لری ایچنده ایسه پک اسکیلری بولونما مقده در . [۹۴۰] ده یازیلش اولماسی حیثیتله بومجموعه اربابی نژدنده غایت مهم بروشیقه و منبع صایلمالیدر .

(۲) بینه نور عثمانیه ده [۳۷۰۴] نومرو ده مقید و محفوظ [۵۰] جلد ایچنده (نتایج الازهار) عنوانی بر رساله وارددره اون ایکنجی عصرک ایتدلرنده قلمه آلمشدر . کندیسنی (الحاج محمد بن احمد العییدی الخطیب بجامع شهرامینی) دیه آکلان مؤلف ، اثرینک مقدمه سنده (حالا بین الناس پرورش بولان ازهار کونا کون کیمدن ظهور ایتدی و کیملرک اثریدر ، تفحص تام و سعی و اهتمام ایله اکثرینه اطلاع تمام حاصل ایتدم . پس عمر نازینی بوقدر ایام تلف ایتدم . باری سلفدن مرور ایدن ازهار بانک اثرلریله اسملرینی جمع و تحریر ایدوب بر رساله ترقیم ایلدم ...) دیه مقصدینی و موضوعنی آکلایور . جیچکجیلک تاریخمزه دائر قیمتلی بر کتابدر .

(۳) خالص افندی کتبخانه سنده [۲۶۶۰] نومرو ده مقید مجموعه . بو ، مشهور سلیمان فائق افندی طرفندن قلمه آلمشدر . [**] ایچنده عثمان زاده تائب ، راغب پاشا ، حشمت ، ناشد ابراهیم بک ، عزت منلا ... کی مشهور ادیبلره عائد خیلی ققره لر و منظومه لر وارددر .

(۴) حالت افندی کتبخانه سنده [۷۶۳] نومرو ده مقید مجموعه . بویوک ، مذهب و نفیسدر . مشهور داماد ابراهیم پاشا کندیسنه تقدیم ایدیلن قصیده لری بر آرایه طویلاتی ایسته مش و بوایشه شاعر فائز افندی ایله شا کر بکی مأمور اتمش . اونلرده مشترکاً

[*] یاسا دفترده (کتاب تحفه الاحیاء) عنوانله محرردو .
[**] سلیمان فائق افندی « دوحه المشایخ » و « سفینه الرؤسا » بی اثرلری ده تدبیل اتمشدر . خیلی مأموریتلرده بولوشدو . وفاتی (۱۲۵۳) سنه سنه تصادف ایدو .

بو معظم جملي وجوده كثر مشرور . مجموعه نك باشند « رئيس شاعران » عثمان زاده تائب افنديك برقصيده سي واردر . متعاقباً اودور شاعر لرندن جان هپنك منظومه لر به تصادف ايديلكده در . فائز و شاكرك « اثر طبع نادره كوي نديم چلبى » ديه قيد و اشارت اينديكاري قصيده لرله مطبوع نديم ديواننده كي صورتلر آراسنده بعضى فرقلر سه زيلور . مثلاً مشهور :

بوشهر ستانبول كه بي مثل و بهادر
برسنگنه يكيپاره عجم ملكي فدادر

ديه باشلايان بديعه نك - حتى خليل نهاد بكك نشر اينديكي نسخه ده بيله - بيت مجموعلري (۲۸) در . بوراده (۳۲) در . شوبله كه :

دوشيرمه ده در صاجديني احساني شب و روز
پير فللك آنك ايچون قدي دوتادر
پيتي متعاقب شونلري اوقويورز :

سرنيجه سنك نامي لسان كرماده
درياي هم كان كرم بحر عطادر
انديشه سنك كنيه سي طومار نسيده
نور ابن سبيل ابن رشاد ابن ذكادر
داها صوكرا :

اي صدر جهانيان ايده حق دولتك افزون
كيم دولتك ارباب دله لطف خدادر
پيتي :

دور كده سنك فرقه ارباب معارف
آسوده جور فللك بي سروبادر
مصراعلري تعقيب ايديور . قصيده نك صوكي ايسه شوبله در :

اخلاص ايله بنده گذر ايا صدر كرمكار
قوللقدن آنك پيشه سي داخي نيه قادر

بونلردن باشقا موجود پيتلرك بعضى تعبيرلري ده ديكشمكده در . مثلاً :

جامعلرينك هر برى بر كوه تجلي
ابروي ملك آنده كي محراب دعادر

پيتنده كي (آنده كي) ، (آنلره) شكندده در كه داها موافق دوشديكنه شبه يوقدر . نديك دوغربدن دوغري به نديم اينديكي قصيده لر دن استساخ ايديلمش اولماسي حيثيله بو مجموعه ده كي صورتلرك اربابجه معتبر سايلاجني بدييدر . ادبيات مراقبليسي اولانلر بوكا كوره تصحيحات يايابيلير . داماد ابراهيم پاشادورنده (لاله) نك اهميتي معلومدر . شاعر (صاحب) افنديك تورلو تورلو لاله اسملرني حاوي برقصيده سي اربابجه علاقه بخش سايله بجادر . ينه نديك :

سيده دم كه اولوب ديده خوابدن بيدار
ديه باشلايان مشهور حميه سي بوراده :

بوشب دوشمده اولوب ديده خوابدن بيدار
شكندده در .

(۵) اسعد افندي كتيخانه سنده [۲۲۳۶] نومروده مقيد مجموعه . برنجي سلطان احمد عايد خط و تلخيصاتي حاوي در . اودور ايچون بالطبع مهم برونيقه در .

(۶) ملت كتيخانه سي . اميري افندي كتابلرينك تاريخ قسمنده [۱۵۴] نومروده مقيد و محفوظ رساله . صاحبي « شمعداني زاده سليمان افندي » در . [*] بو ، كاتب چلبى نك مشهور « تقويم التواريخ » نه ذيل اولارق قلمه آلتشدر . رساله نك اولجه « رئيس الاطبا مشهور » عبدالحق منلا « نك مالي اولديني طهرانده كي قيدن آكلاشيلمقده در . مؤلف - برجوق تاريخ متوغللرنجه حالا مجهول اولان - بو اثرى حقنده مقدمه ده شونلري سويلور : « ... وبعد بو عبد فقير يعني اسلامبول قسمت عسكري محكمه سي كتابلرندن

انقراضه

كوز ياشلرمله يازديغم اك صوك سطرلرك
هر حرفي بر آله وكي صارمقدمه باغرمي .
اولسه مده حسرتك ياقاجقدر مزارمي .
عشقك كه ، عينيدير بو كون الكسملی روزكارك ! ..

سندك بنم حياتمه عشقكه حكم ايدن ،
حاكسك ايشته روحه حالابو كون بيله .
بركون كليز ، هلاك اولورم بن بودرد ايله
عمرمده برسوينج ايله بر كره كوله دن .

ابداع ايدن ده - آه - اونى سندك ، يقان ده سن !
هدم اينديكك بوهيكله برباق چكينه مده ن ،
انقاضي ، بلكه ، مرحمت الهام ايدر سكا ! ..

ياقلاش ده كور بو آبدنه نك انقراضني . .

ويرمز سه انهدامي بر عشقك كدر سكا

اصلا اولومده سوندوره من احتراصكي ! . .

استانبول - ۱۸ - حزينان - ۱۹۲۷

رفعي ملول

فندقلي سليمان بن الحاج محمد المدعو بشمعداني زاده بركتاب مستطاب يعني تقويم التواريخي مطالعه وجوق شبه بي حل ايتكله شوق حاصل اولدي كه هبوطدن سنه محريه نك بيك آلتش يدي تاريخنه كلنجه مرحوم كاتب چلبى تصنيف و تقويم ايدوب بيك آلتش يديدن بيك يوز قرق بش سنه سنه كلنجه امير بخاري شيخي محمد شيخي افندي [**] ذيل ايدوب بيك يوز قرق بش سنه سندن بيك يوز قرق آلتى سنه سنه كلنجه

[*] شمعداني زاده سليمان افنديك (مري التواريخ) اسنده بعضى نقطه لرجه مهم و بويوك برتالياني واردر . تام نسخهي كتيخانه عموميه محفوظدر .

[**] شيخي نك الك مشهور تاليفي عطايي نك شقايق نعمانيه ذيلق تذيلاً قلمه آلدني اوج جلدك (وقايع الفضلا) در .

برسنه لك دخي بسمه جي ابراهيم افندي [*] ذيل ايدوب على طريق الاجال سنين ماضيه دروننده ظهور ايدن وقايي بيان بيورمقله اسامي شريفه لري لسان امت محمد عليه السلامده مذكور و نائل فاتحه اولالريله بو عبد عاجز دخي سنه مزبوره يعني بيك يوز قرق آلتى محرمندن بدأ ايدوب خلاق ماضى و مستقبل جل جلاله حضرتلرينك ميسر اينديكي وقته دكين على طريق الاختصار سنه سنه تسويد مراد ايدرم . لكن ابتدای آل عثماندن بيك يوز قرق اوج تاريخنه كلنجه عالي مرحوم و نعيم چلبى و راشد افندي و چلبى زاده افندي على التفصيل تدوين بيوردقلري كتب توارينك اكثري بسمه اولقله تكثير اولمش اولوب علم اجمالي سي تقويم تاريخندن حاصل اولوب علم تفصيلي سي اقتضا ايندكه ذكر اولسان كتب مفصلانه مراجعت اولور . لكن بيك يوز قرق اوج سنه سندن برو ظهوره كلن وقايع ، وقعه نويس افنديلر كچه على التفصيل املا بيوروب تدوين ايدرلر اما طبع اولنماقله [**] نادر اولديني حالده قالوب قدرتي اولانه واصل اولور ، اوليان محروم اولقله مفصلادن مستغني و قاعده تقويم دن اوسع تطويل و تقصير دن احتراز ايدرك انشا ايلدم . و جدول سلاطين عظام و جدول وزراي و جدول مشايخ اسلام و جدول صدور روم ايلي و جدول صدور آناتولي و جدول قضاة اسلامبول و جدول آغاي يكيچريان و دخي بشقه بشقه اشبو ذيلك حاشيه سنه تسطير اولندي . «

بو رساله ، مؤلف خطيله در . ناتمامدر . ۱۱۸۴ وقوعاته قادار يوروتولمش اولديغي كورويورز . متنده اون ايكنجي عصره عايد بعض علاقه بخش معلومات واردر . مثلاً داماد ابراهيم پاشانك متروكاندن بحث ايله دنيوركه « ابراهيم پاشا و محمد كتخدانن چيقان مال يكرمي طقوز بيك بشيوز يكرمي طقوز كييه و اوج يوز قرق غروشددر . ذكر اولنان مبلغ - زوربالر فس طوليسي ، آنك طوليسي آلتون آلوب - يفما اولناندن فضله در . مرحوم ابراهيم پاشا اون دورت سنه مقداري وزارتنده مثلي غيرمسيوق رجال و نسايه بذل مال ايتشكن و مجدداً عالي سرايلر ، و ساحلخانه لر احداث و آلتون ايله تزئين ايتكدن ماعدا شكوفيه رغبتده افراط ايدوب هر برى بيك غروشه لاله صوغاني آلوب خزينه صرف ايتشكن و متعدد جوامع و ... [***] عاليه جاري و سلسيل اجرا و مسقط رأسي اولان قريه بي متعدد جوامع و حمامات ايله تزئين ايدوب (نوشهر) تسميه ايتشكن و صفار و كبار رجال و نسايه لايعدولا يحصا كرم ايله بذل مال ايتشكن ينه تركلري اشقيايي اغنا ايتكدن صكره بو مقدار ظهور ايتدي . مرحوم يا دفينه يه مالك ايدى ، باعلوم غريبه دن برعلمه مالك ايدى ديرايديك . لكن بختي كشاده بر ذات اولقله زماننده معدنلر ظهور ايدوب بي قياس سيم وزير حاصل اولوردى .

[*] يعني ايلك مطبعه جيمز متفرقه ابراهيم افندي

[**] چلبى زاده تاريخي تعقيب ايدن صبحي تاريخي

با (۱۱۹۱) ده طبع ايديلشدر .

[***] بوراسي سيلينش اوقونميور .

اجنبی ادبى ستى

برجك شاعرى: پٽه برزوچ

حياتك ڪلهجڪ نسخهلرندل قارئلر، پوكك ومفكو- ره جي برجك شاعرينك، پٽه برزوچك، شعرلرندن بر قاجنك ترجمه سنى اوقويا جقلردر .

« پٽه برزوچ » برنام مستعاردر . شاعر ، آوسٽريا اداره سنى زماننده بو اسمله حقيقى هوينتى ڪيزله مشدى . چڪر ، روحلرني هيچان فيرطينلرله صارصان جاني وارڪك شعرلرڪ صاحبنك ڪيم اولدينى عمومى حربك صوڪنه قادار اوگره نمديلر . شاعرچك ملتك استقلالنى قازانماسى اوزرينه نقابنى آجدى وكنديسنى طانيتدى :

پٽه برزوچ پوكون (Brno) ده متواضع بر پوسته مأموريدر . آوسٽريا شيلزياسنك مرڪزى اولان اوبواوده ۱۷ ايلول ۱۸۶۷ ده دوغان شاعرك اصل اسمى ولاديمير واشقادر . باباسى آنتووان واشقابوشهرده اسان معلملى يابارق حياتى قازانيوردى . آوسٽريا حكومتى ، شيلزيا چڪلرني مختلف واسطهلر وتديبرلرله آلمانلاشديرمابه چاليشيور، آلمان زادكان و زنكيلرى ده اونلرى انصافمزجه ازييور و صوبيورلردى . [۱] چفنكلركلر اك آغير وسفلى خدمتلرني كوره نلر ، قارائلق معدن قويولرندل قازما ساللايانلر، فابريقالرده كوچوك بر اجرت مقابلنده عملهك ايندللر... هپ بونلردى .

[۱] شيلزيا و موروايانك آلمانلاشمايه باشلاماسى تاريخى اولدجه اسكيدر . ميلادك اون اوچنجى عصرندن اعتباراً آلمان مهاجرنى ايله موروايانك ته توغرافيك سياسى اولدجه دكيشمش، برجوق شهرلرده، ازجمله (برنو) و (اولوموچ) ده بر آلمان بورژوازيسى تشكل ايتمش ! آلمانلر پوكك ، ممتاز برصنف حالته كلش و آلمانجه عمومى ديل كى قوللانلشدر . بو عصرده آلمان دىلى اصيل و كبار كچينلر آراسنده اوقادار رغبث بولدى كه بعض وطنپرورلر مى لسانك بوس بوتون قايب اولماسندن بحق انديشهيه دوشديلر . ژان هوس و طرفدارلرينك اعبراطورلغه قارشى آجداقلى عماربلرده آلمانلر نفوذلرني قايب ايتديلر . چك دىلى اسكى تفوقنى تكرر قازاندى . ۱۴۳۱ ده اوبوا ، ۱۴۳۴ ده ته شه نده چك دىلى قطعى برظفر الدهايتدى . فقط ۱۵ و ۱۶ نجى عصرلرده يكيدين حربلر دولاييسيله بوشالان محللره آلمان مهاجرلرى كلنجه چك كولتورى تهلكيهيه دوشدى . اوقاداركه ۱۸ نجى عصرده چك وطنپرورلرى مى ديللرينك استقبالنندن اميدى كسميه مجبوراولديلر . (۱۷۹۰) ده بهل چل (اللى سنه صوكر ا برنك چك قالمايا جقدر) دييور ، (۱۸۲۷) ده ژونفمان (آنا ديلزك قطعى صورنده اورتادن قالدغينى كورمك بزم ايجون مقدردر) ديهه ايكله يوردى .

رحمة الله عليه . كرجه سلطان سليمان ... ك صاحب مهر اولان وزراسندن ابراهيم پاشاي دنى سخاوكرم ايله على مرحوم تاريخنده وصف ايدر اما آنك كرمى ، ثابتنك عشر عشرى اوله ماز ... »

(۷) اسعد افندى كتبخانه سنده ۲۵۴۷ نومروده مقيد و محفوظ و خطاط حسين حامد و تلميذى صالح نامق افنديلر طرفندن قلمه آلنان مجموعه - كه ايجنده نفس زاده نك (كلزار ثواب) ويا (كلزار صواب) يله (اسماء الاقلام) و (ترجمه ميزان الخط) كى اسلامى صنعتلرلك اك مستثناسى اولان يازيدن باحث رساله لر واردلر - بالخاصه (رومى) دنيلن توركيه خطاطلرينك امضالى و تاريخلى (خط دست) لرني و آريجه ۱۱۸۸ ده وفات ايدن ييجانجى زاده قره محمد افندى به قادار خطاطلر سلسله سنى كوسترر اوزون برج دولى محتويدر . تورك خطاطلغه دائر قيمتى بر وثيقه در .

(۸) حمديه كتبخانه سنده (۱۲۰۶) نومروده مقيد و محفوظ بوبوك (مجموعه منشآت) . ۱۱۲۹ ، ۱۱۳۰ ، ۱۱۳۱ سنه لرله عائد بعضى سياسى مخبرانى احتوا ايدر كه بونلرلك ايجنده (نمه چاسارينك باش وكيانندن صدراعظم حضرتلرله) ، (لهقراانه و موسقو چارينك باش وكيانه صاحب دولت طرفندن) يازيلان متعدد مكتوبلرله بوسنه واليسندن ، نيش محافظندن ... شق ثابى و ثالث دفتردارلرندن كلن قائمه لرى ، تذكره لرى ، مصالحه حقنده برخيلى محررانى احتوا ايتكده در . بو مجموعه نك « تاريخ انجمنى » نجه طبع و نشر ايديله سنى نيمى به شاياندر .

(۹) حمديه كتبخانه سنه ملحق (لالا اسماعيل) كتابلرى ايجنده ۷۳۷ نومرولى مجموعه برخيلى وقييه صورتلرني ، آريجه خواجه سعدالدين افنديك وقره چلبى زاده نك اوراق تفك تذكره لرني حاوى اولماسى اعتباريله مهمدر .

شويوقا ريده بحث ايتديكمز اثرلر - اسكى كتبخانه لر مى دولدوران بيتمز توكنمز مجموعه لرك شمول و ماهيته مثال اولق اوزره - لاعلى التعيين اقتباس ايدلشدر . بومعرضده منتظم وسيسته ماتيك بيبليوغرافى معلوماتى ويرمك شو كوچوك مقاله نك وظيفه سى ده كيلدر ؛ بالويسيله قيد ايديم كه يكانه نسخه سى كتبخانه عموميه محفوظ (جامع النظائر) ايله نور عثمانيه ده ينه بو ماهيته ايدى بوبوك جلد مجموعه بالخاصه ادبى تدقيقلر ايجون امثالده منبعلردن در . كتبخانه لرمزك منتظم قانالوغلرى موجود اولمادىنى ايجون تاريخ تبعاتى يايقمى خلقك (ايكنه ايله قوبو قازمق) تعبيرينه ماصدق بك مشكل برايشدر . هر كتبخانه ده بوزلرجه مجموعه بولنور . بونلر كنه اولدينى، ايجنده نه لر بولونابيله چكى تماماً مجهولدر . مثلاً بوز صحيفه لى مالايعنيات ايجنده فوق العاده مهم بر ايكى سطر بولق واونكله فلان دورك قارا كلق بر صفحه سنى تنوير ايتك ، ويا بر تاريخى سيانك وضعيتنى ، سجه سنى تعيين ايله مك هر زمان ممكندر .

مقاله مزك مبدأ نده سويله ديكمز كى كتبخانه لرمزك خاصه مجموعه لر قسمى آبرى بر خزينه در .

على جانب

قوت و يهودى ؛ چكك قانى آمن ، صيرتندن كچين ايكى جاناواردى . پٽه برزوچ ايشته بوانسانلر آراسنده بويودى ؛ كوندن كونه اربين ، بنلكنى قايب ايدن ، اضطراب و آجو . ايجنده قيورانان بو خلقك قلبنى ديكله دى ، حياتندن الهام آلدى ؛ دويغولرله كور و قدرتلى برسله ترجمان اولدى ؛ پٽه برزوچك ربابنك برنك تلى واردلر : خلقك حياتى .. بونلندن بعضاً بوغوق بر هيچتريق ، برايكلى ؛ بعضاً آجى بر فرياد و بعضاً ده حيات ، حريت ايجون قيامه دعوت ايدن جوشقون وعصيانكار بر خطاب بوكه لير ..

بوهميانك اك فعال آلمان شاعرى (فرانچ و هرفل) اونندن بحث ايدر كن شوسطرلرى يازييور :

« پٽه برزوچ ، كوكى بالطانان برملتك تماماً غيرشخصى ، تحليلى غيرقابل برجك وصوك فغانيدر . پٽه برزوچ ، ته شهن اوكلرنده جان چكيشن ، ليزاده ، لويندنه ، به سقيدلرده ، (اوده ربرغ) و (شومبورغ) ده سون ، (ويتقوويچ) دمير اذابه خانه لرنده قاورولان ، اوستروا كومورا و جاكلرندل قورويان وصولان يخن بىك كشيدر . »

پٽه برزوچ ، ايلك دفعه (۱۹۰۳) ده (شيلزيا شرقيلرى) نى نشر ايتمش ، ۱۹۰۹ دن اعتباراً ده بكونكى رئيس جمهور پروفيسور مازاريچك وقت = Gás مجموعه سنه شعرلريازمش ، داهها صوكراده (ايلك وصوك ساز شاعرى) نى ميدانه قويمشدر . حريته وسعاده صوصامش خلق بوشعرلرده كنديسنى بولش ، بونلرى هيچانله آرامش ، اوقومش وازبرله مشدر .

شاعرك ، خلق آراسنده الكفضله ياييلمش شعرلرى ماريجحقا ، ماغدانونوا ، به رنارزارو قانطور هالفاددر . مختلف مجموعه لرده انتشار ايدن ، آلمانجهيه و بعضلرى فرانسزجهيه ترجمه ايديلن شعرلرينك باشليجه لرى ، يمتش بىك ، بن وسن ، قيزيل بهار ، صابان ، اصيللر ، تصادف ، اوصاحي ، شيلزيا اورمانلرى ، يالكز بر دفعه ، معدنجى ، ماركى غروردر .

آنتلى برمليتپور مفرط برخلق دوستى اولان شاعر ، باشقارلرله هيچان ويرن موضوعلره لاقيددر : ضيا ايجنده بوزن بوبوك شهرلرلك اكله نجه لرى اوكا معدن قويولرينك قارائلقلرندل چاليشان وياقونتك مالكانه سنده قامچى آلتنده جبرپننان ملتداشلىرني خاطر لاتير ؛ سوسلو وكوزل قاديئلر ، عرضلرى هتك ايديلن چك قيزلرني دوشونديرر ، كنديسنى كولن ، صيچرايان ، ترنم ايدن نقشلى انسانلر آراسنده غريب ويا يانچى بولور . او ، كنديسنى جمعيتك ايجنده

مع مافيه عزيمكار ، قوتلى اراده صاحبي برقچ آدم نوميدى به دوشمديلر . معندانه مساعيلرله مى وجدانى اويانديرمابه واوى تماماً آلمان حرنى ايجنده اريمكنن قورتارمايه موفق اولديلر . ۱۸ نجى عصر ك ايكنجى نصفندن اعتباراً چكلرده مى دويغولر كوندن كونه قوتله نمش وبالخاصه چك محرر و شاعرلرى آلمانلاشما تهلكه سنه قارشى بو خصوصده مؤثر بر رول ايضا ايتشلردر . صوك سنه لرك تأثيرينك قوت وشمولى اعتباريله اكشايان دقت ادبى سياسى پٽه برزوچدر .